gemeente Rheden

Memo

datum	voor	Afdeling/cluster
25 augustus 2023	Gemeenteraad	Team Veiligheid
behandeld door	**ons kenmerk**	**bijlage(n)**
Joël Pampiermole	-	-

Onderwerp
Reactie Motie Van Oud naar Nieuw 2.0

Geachte leden van de gemeenteraad,

Aanleiding
De aanleiding voor deze memo is de motie Vreemd Van Oud naar Nieuw 2.0 die is aangenomen in de raad van 25 april 2023.

Aanpak vuurwerkoverlast gemeente Rheden
Vuurwerk afsteken is in de gemeente Rheden verboden rond schoolgebouwen, bij voetbalkooien en rondom wijkcentrum De Poort in Velp-Zuid, omdat hier vuurwerkvrije zones zijn ingesteld. Daarnaast krijgen aannemers een brief met het verzoek hun bouwmaterialen op te ruimen en peilen jongerenwerkers en Boa's bij jongeren wat ze tijdens de jaarwisseling gaan doen. Ook worden prullenbakken verwijderd of afgesloten en er is controle op de verkoop van vuurwerk. Verder geven Halt en de jongerenwerkers voorlichting op scholen. Met Halt zijn ook afspraken gemaakt om de samenwerking te versterken tijdens de jaarwisseling, onder andere door te zorgen voor bewustwording onder de partners over doorverwijzingen naar Halt.

Wat doen andere gemeenten in Gelderland-Midden
De meeste gemeenten in Gelderland-Midden hanteren een soortgelijke aanpak ter voorkoming van vuurwerkoverlast. Verder is de gemeente Arnhem voornemens met ingang van de komende jaarwisseling (2023-2034) een lokaal vuurwerkverbod in te stellen. Zij geven daarbij aan dat handhaven van het verbod een 'zeer gecompliceerde opgave' is, omdat je het vuurwerk nog wel mag kopen en bij je mag hebben. Ondanks meermalig nadrukkelijk verzoek de omliggende gemeenten daarbij te betrekken, is dat (nog) niet gebeurd.

Landelijke aanpak
Sinds 1 december 2020 mogen vuurwerkverkopers en consumenten niet meer in het bezit zijn van bepaalde vuurwerkproducten, vanwege de inbreuk op veiligheid met betrekking tot openbare orde en letsel.

De volgende soorten vuurwerk zijn verboden:
- vuurwerk uit de categorie F3 (dit betreft vuurwerk met een hogere hoeveelheid kruit. De categorievermelding staat op de vuurwerkverpakking);
- knalvuurwerk (zoals rotjes);
- knalstrengen (zoals Chinese matten);
- losse enkelshotsbuizen (single shots);
- losse vuurpijlen;
- Romeinse kaarsen en babypijltjes.

Alternatieve mogelijkheden om vuurwerkoverlast te beperken

- Algeheel lokaal vuurwerkverbod.
  Eén van de mogelijkheden is het instellen van een lokaal vuurwerkverbod. Door het instellen van een lokaal vuurwerkverbod mag er geen vuurwerk meer worden afgestoken binnen de gemeentegrenzen.

  Tot nu toe is gebleken dat een lokaal vuurwerkverbod een gecompliceerde opgave is. Boa's en politie kunnen in geen enkele gemeente (dus onafhankelijk van de beschikbare capaciteit) onmogelijk op elke plek zijn waar er vuurwerk wordt afgestoken. En wanneer men op basis van een melding ter plaatse komt, valt meestal niet te bewijzen wie het heeft afgestoken.
  Bij het instellen van een algeheel vuurwerkverbod is het vervolgens wel wenselijk de inwoners (waarvan er velen ook voor een dergelijk verbod zijn) helder te maken dat melden niet betekent dat handhaving eenvoudig kan worden uitgevoerd (helder verwachtingenmanagement).

- Vuurwerkvrije zones uitbreiden en daar actief op handhaven
  De huidige vuurwerkvrije zones kunnen worden uitgebreid met nieuwe vuurwerkvrije zones als daar aanleiding voor is. Nieuwe vuurwerkvrije zones kun je alleen aanwijzen als het vermoeden bestaat dat vuurwerk afsteken op deze plek gevaar, schade of overlast zou kunnen opleveren. Dan wel dat in voorafgaande perioden aantoonbaar gevaar of overlast heeft plaatsgevonden. Met vuurwerkvrije zones wordt relatief veel begrip gekweekt en zijn de meest kwetsbaren beschermd.

- Communicatiecampagne
  De afgelopen jaren hebben er verschillende communicatiecampagnes plaatsgevonden om inwoners bewust te maken van vuurwerkoverlast. Dit kan weer worden geïntensiveerd om de bewustwording rondom vuurwerkoverlast te vergroten. Dit zal dan vanuit de communicatieafdeling moeten worden opgepakt. De kosten daarvoor zijn afhankelijk van de keuze die daarin gemaakt wordt.

  Voorbeelden van de keuzen zijn bijvoorbeeld:
  1. Reeds beproefde en eerder ingezette campagne
     Er kunnen billboards, advertenties, flyers, een social media campagne en posters worden ingezet en er kan voorlichting worden gegeven op scholen. Een dergelijke campagne zal circa €15.000 per jaar kosten.

  2. Intensievere communicatiecampagne
     De reeds beproefde en eerder ingezette campagne (ad 1) kan worden geïntensiveerd door deze campagne in te zetten met een aanvulling van nog meer beeldmateriaal en filmpjes voor social media gedurende een langere intensievere periode in 1 jaar. De kosten voor deze geïntensiveerde campagne kost circa € 25.000 voor 1 jaar.

  3. Maximale inzet communicatiecampagne
     De intensievere campagne (ad 2) kan ook ingezet worden voor meerdere jaren. De kosten hiervan zullen dan circa € 50.000 bedragen voor 3 jaar.

Alternatieve mogelijkheden om de jaarwisseling te vieren

- Vuurwerkshow per kern
  Een alternatief op het afsteken van vuurwerk door particulieren is het organiseren van een professionele vuurwerkshow, zodat de inwoners van vuurwerk kunnen blijven genieten en mogelijk minder behoefte hebben om zelf vuurwerk af te steken. Het is echter geen garantie dat er minder vuurwerkoverlast zal zijn door het organiseren van een vuurwerkshow. Verder moet rekening gehouden worden met de ligging van de verschillende kernen. De meeste inwoners zullen niet naar een andere kern afreizen om een vuurwerkshow te bezoeken. Daarbij komt dat het niet wenselijk is om meer verkeersdeelname tijdens de jaarwisseling te willen, vanwege een gemiddelde toename van het alcoholgebruik tijdens de jaarwisseling. Concreet zullen er dus meerdere vuurwerkshows binnen de gemeente Rheden moeten worden georganiseerd om een effect te kunnen hebben.
  De kosten van een door de gemeente georganiseerde vuurwerkshow varieert tussen de €20.000 en €50.000 per vuurwerkshow.

Rol Politie
De primaire doelstelling van het politieoptreden ligt bij de handhaving van de openbare orde en veiligheid, waarbij vroegtijdig wordt opgetreden bij signalen van strafbaar- en/of normafwijkend gedrag. Tegen het bezit en/of gebruik van vuurwerk kan enkel bij excessen worden opgetreden in verband met het gecompliceerde karakter van de handhaving in combinatie met de beschikbare capaciteit. De politie geeft aan een lokaal vuurwerkverbod niet te kunnen handhaven.

Advies VGGM
Vuurwerk heeft op veel verschillende manieren een grote impact op de publieke gezondheid:
1. Verwondingen
Ieder jaar worden landelijk rond de jaarwisseling honderden mensen behandeld op de SEH of de huisartsenpost (HAP) voor o.a. brandwonden en oogletsel.

2. Gehoorschade
Naar schatting van Milieu Centraal zijn er landelijk jaarlijks 800-1600 nieuwe slachtoffers met gehoorschade. Deze slachtoffers worden nog niet meegenomen in bovengenoemde letselincidentie.

3. Gezondheidseffecten als gevolg van blootstelling aan fijnstof
Vuurwerk geeft rond oud & nieuw een piekbelasting in fijnstof. Afhankelijk van de weersomstandigheden kan er tijdelijk tot wel 40 keer zo hoge concentratie fijnstof in de lucht zijn. Fijnstof heeft nadelige gezondheidseffecten. Er is geen grens waaronder negatieve gezondheidseffecten door fijnstof niet optreden.

4. Stress
Bijna 4 op de 5 Nederlanders zegt overlast te hebben van vuurwerk rond de jaarwisseling. Mensen ervaren stress, gevoelens van onveiligheid, angst voor lichamelijk letsel of materiele schade door het vuurwerk en stress- en angstreacties als gevolg van vuurwerk.

Een algeheel vuurwerkverbod zal op alle vier punten de meeste gezondheidswinst opleveren. Indien gekozen wordt voor de optie om een vuurwerkshow per kern te organiseren, zal op punt 1, 2 en 4 forse gezondheidswinst behaald kunnen worden.

Debatpunten
1 Landelijk vuurwerkverbod
Het meest effectief is om aan te sturen op een landelijk verbod op vuurwerk, omdat vuurwerk overlast veroorzaakt en nadelige gevolgen heeft voor de gezondheid. Daarnaast wordt met een algeheel landelijk verbod op vuurwerk tevens de verkoop en het bezit van vuurwerk verboden. Dit draagt bij aan een afname in de gecompliceerdheid van de handhaving van het verbod.

2 Vuurwerkcampagne
De schadebedragen van de afgelopen jaren laten een dalende trend zien. Een communicatiecampagne omtrent vuurwerkoverlast opnieuw kan worden opgestart om onze inwoners bewust te maken en te houden over vuurwerkoverlast en de dalende trend te versterken. Zwaardere communicatiecampagnes zullen zich moeten verhouden tot de te bereiken doelstellingen.

3 Lokale vuurwerkshows
Wanneer er geld beschikbaar wordt gesteld kunnen er één of meerdere lokale vuurwerkshows worden georganiseerd. Daarbij moet de afweging gemaakt worden tussen de kosten en de verwachte effecten mb.t. het individueel afsteken van vuurwerk.

4 Handhaving
Een reële inschatting lijkt te zijn dat een lokaal verbod niet 1-op-1 handhaafbaar is. Hoe verhoudt zich deze wetenschap tot het instellen van welke maatregel dan ook.